

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1974-1975

27 MEI 1975

WETSVOORSTEL

waarbij de doodstraffen uitgesproken wegens misdrijven tegen de veiligheid van de Staat, gepleegd tussen 9 mei 1940 en 8 mei 1945, onverjaarbaar worden verklaard.

(Ingediend door de heer Namèche.)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Luidens artikel 91 van het Strafwetboek verjaren de criminele straffen door verloop van twintig jaren, te rekenen van de dagtekening van de arresten of vonnissen waarbij zij zijn uitgesproken.

De verjaring van de veroordeling wordt over het algemeen verantwoord door het feit dat derden het misdrijf hebben vergeten of door het trouwens ongecontroleerde vermoeden dat de veroordeelde zich heeft gebeterd.

Bij de wet van 3 december 1964 werd de verjaringstermijn voor de doodstraffen uitgesproken wegens misdrijven tegen de veiligheid van de Staat, gepleegd tussen 9 mei 1940 en 8 mei 1945, op dertig jaar gebracht. De memorie van toelichting bij die wet bevatte de volgende verantwoording voor deze afwijking van het gemeen recht: « Het blijkt dat de vermoedens, die de grondslag van de verjaring uitmaken, op dit gebied door de feiten worden tegengesproken. De houding, gedurende hun ballingschap, van sommigen van de voornaamste veroordeelden bewijst bovendien dat zij zich niet gebeterd hebben en dat derhalve de straffeloosheid te hunnen opzichte niet kan gerechtvaardigd worden. »

Voorts stelt de memorie van toelichting duidelijk dat, hoewel het wetsontwerp geen volstrekte onverjaarbaarheid invoert, het ook niet op de toekomst vooruitloopt.

Tien jaar na de uitvaardiging van die wet is er nog niets veranderd aan het probleem van de verjaring van de doodstraffen uitgesproken wegens tijdens de oorlog gepleegde misdrijven. Het is duidelijk dat de redenen die ertoe geleid hebben dat in 1964 de verjaringstermijn werd verlengd, er ook nu nog zijn. De gepleegde misdrijven kunnen niet wor-

Chambre des Représentants

SESSION 1974-1975

27 MAI 1975

PROPOSITION DE LOI

rendant imprescriptibles les peines de mort prononcées pour infractions contre la sûreté de l'Etat commises entre le 9 mai 1940 et le 8 mai 1945.

(Déposée par M. Namèche.)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Selon l'article 91 du Code pénal, les peines criminelles se prescrivent par vingt années révolues à compter de la date des arrêts ou jugements qui les prononcent.

La prescription des condamnations est généralement justifiée par l'oubli de l'infraction par les tiers ou par la présomption d'amendement, non vérifiée d'ailleurs, du condamné.

La loi du 3 décembre 1964 a porté à trente ans la prescription pour les peines de mort prononcées pour des crimes commis contre la sûreté de l'Etat entre le 9 mai 1940 et le 8 mai 1945. Selon l'exposé des motifs de cette loi, cette dérogation au droit commun est justifiée par le fait que « les présomptions qui constituent le fondement de la prescription sont, en ce domaine, contredites par les faits. L'attitude pendant leur exil de certains des principaux condamnés démontre de plus qu'ils ne se sont pas amendés et que, dès lors, l'impunité ne peut se justifier à leur égard ».

L'exposé des motifs indique clairement, d'autre part, que si le projet de loi ne prononce aucune imprescriptibilité absolue, il ne préjuge cependant pas de l'avenir.

Dix ans après cette loi, le problème de la prescription des peines de mort prononcées du chef de crimes commis durant la guerre reste entier. Il est évident que les raisons qui ont nécessité la prolongation de la prescription en 1964 continuent d'exister actuellement. La nature des crimes commis rend leur oubli impossible et l'amendement des condamnés

den vergeten en het is uiteraard een illusie te denken dat de veroordeelden tot inkeer zijn gekomen. Het laatste argument dat zou kunnen worden aangevoerd voor de verjaring, namelijk de blijvende verstoring van de gemoedsrust van de veroordeelden, is al te ongepast en verdient niet nader onderzocht te worden.

Het onderhavige wetsvoorstel waarbij de doodstraffen uitgesproken wegens misdrijven tegen de veiligheid van de Staat, gepleegd tijdens de oorlog, onverjaarbaar worden verklaard, is niet in strijd met de grondbeginselen van ons strafrecht. Het slaat immers maar op één straf, namelijk de zwaarste, uitgesproken wegens een beperkt aantal misdaden die werden bedreven tijdens een welbepaalde en thans afgesloten periode.

Voorts is, wat de algemene rechtsbeginselen betreft, de verjaring geen onaantastbare regel waarop geen uitzondering kan worden gemaakt.

In talrijke landen zijn bepaalde ernstige misdrijven onverjaarbaar (Groot-Brittannië, Oostenrijk, Denemarken, de U. S. S. R., Italië, de Verenigde Staten enz.).

Meer speciaal op het stuk van de oorlogsmisdaden is, rekening houdend met het aantal slachtoffers, de beweegredenen van de daders, de folteringen en de omstandigheden waarin de misdaden werden gepleegd, de stelling dat de verjaring gewettigd is maar moeilijk te verdedigen.

Hier zij enkel verwezen naar het ontwerp van aanbeveling dat door de juridische commissie van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa op 27 januari 1965 werd voorgesteld (Stuk n° 1868) en waarbij aan de Regeringen van de Lid-Staten werd gevraagd onmiddellijk de nodige maatregelen te treffen om te verhinderen dat, door verjaring of enig ander middel, de misdaden, meer in het bijzonder de misdaden tegen de mensheid, voor en tijdens de tweede wereldoorlog bedreven om politieke, raciale of godsdienstige redenen, ongestraft zouden blijven.

Hierbij moet worden vastgesteld dat niet alleen sprake is van de misdaden tegen de mensheid, maar ook van andere misdaden om politieke redenen tijdens de oorlog bedreven. Enkele voorbeelden: Frankrijk, waar volkenmoord en misdaden tegen de mensheid bij de wet onverjaarbaar werden verklaard, de Duitse Democratische Republiek waar hetzelfde geldt voor de nazi- en de oorlogsmisdaden.

De ernstige misdaden die tijdens de oorlog in België tegen de veiligheid van de Staat werden gepleegd, hebben tot gevolg gehad dat verzetslieden en onschuldigen door de bezetter of zijn handlangers onmiddellijk werden terechtgesteld ofwel naar concentratiekampen werden gevoerd met alle gevolgen van dien.

Om redenen die verband houden met de elementaire moraliteit, mogen degenen die zich aan dergelijke misdaden hebben schuldig gemaakt, door het loutere verloop van een bepaalde termijn geen straffeloosheid genieten. Voor dergelijke daden kan er, indien zij zo erg werden bevonden dat daarvoor de doodstraf werd uitgesproken, nooit verjaring intreden, zelfs niet dertig jaar of meer na de uitspraak van het vonnis.

reste illusoire. Quant au dernier argument qui pourrait être avancé en faveur de la prescription, l'inquiétude ressentie par le condamné, il serait indécent de le soulever.

La présente proposition de loi portant imprescriptibilité des peines de mort prononcées pour crimes contre la sûreté de l'Etat commis durant la guerre ne met pas en cause les principes fondamentaux de notre droit pénal. Elle ne vise en effet qu'une seule peine, la plus grave, prononcée pour des crimes limitativement énumérés et commis durant une période précise et révolue.

D'autre part, au niveau des principes généraux du droit, la prescription n'est pas une règle intangible qui ne souffrirait aucune exception.

Pour de nombreux pays, certaines infractions graves sont imprescriptibles (Angleterre, Autriche, Danemark, U. R. S. S., Italie, Etats-Unis, etc.).

En matière de criminalité de guerre plus particulièrement, la légitimité de la prescription est difficilement défendable, compte tenu du nombre de victimes, des mobiles des auteurs d'infractions, des tortures et des circonstances qui ont accompagné les crimes.

Il suffit de citer le projet de recommandation présenté par la Commission juridique de l'Assemblée consultative du Conseil de l'Europe en date du 27 janvier 1965 (Doc. n° 1868) qui invite « les gouvernements membres à prendre dans l'immédiat les mesures propres à éviter que, par le jeu de la prescription ou par tout autre moyen, restent impunis les crimes commis pour des motifs politiques, raciaux ou religieux, avant et pendant la seconde guerre mondiale, et plus spécialement, les crimes contre l'humanité ».

On constate qu'est non seulement visée la prescription des crimes contre l'humanité mais aussi d'autres crimes commis pour des motifs politiques durant la guerre. Pour citer quelques exemples, en France, la loi rend imprescriptible le génocide et les crimes commis contre l'humanité. En République démocratique allemande, il s'agit des crimes nazis et des crimes de guerre.

Les crimes graves commis durant la guerre en Belgique contre la sûreté de l'Etat ont conduit des résistants et des personnes innocentes soit à être exécutées immédiatement par l'occupant ou ses collaborateurs, soit à être déportées dans des camps de concentration avec les conséquences que cela implique.

Dès lors, l'écoulement d'un laps de temps ne peut, pour des raisons d'élémentaire moralité, assurer l'impunité aux auteurs de ces crimes. Aucune prescription ne peut jamais être acquise pour des actes semblables lorsqu'ils ont été jugés suffisamment graves pour être sanctionnés par la peine capitale, même si trente ans ou plus se sont écoulés depuis le prononcé du jugement.

L. NAMECHE.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

In afwijking van artikel 91 van het Strafwetboek zijn de doodstraffen, uitgesproken wegens misdrijven of pogingen tot misdrijven, bepaald bij Boek II, Titel I, Hoofdstukken

PROPOSITION DE LOI

Article 1.

Par dérogation à l'article 91 du Code pénal, les peines de mort prononcées pour les infractions ou tentatives d'infractions prévues aux chapitres II et III du titre 1er du

II en III van het Strafwetboek en gepleegd tussen 9 mei 1940 en 8 mei 1945, onverjaarbaar, zelfs nadat dertig jaren zijn verlopen te rekenen van de dagtekening van de arresten of vonnissen waarbij de straffen zijn uitgesproken.

Art. 2.

Artikel 1 van de wet van 3 december 1964 tot verlenging van de verjaringstermijn van de doodstraffen, uitgesproken wegens misdrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, gepleegd tussen 9 mei 1940 en 8 mei 1945, wordt opgeheven.

24 april 1975.

livre II du Code pénal commises entre le 9 mai 1940 et le 8 mai 1945 sont imprescriptibles, encore qu'une durée de trente ans révolus se soit écoulée à compter de la date des arrêts ou jugements qui ont prononcé les peines.

Art. 2.

L'article 1er de la loi du 3 décembre 1964 prolongeant la durée de la prescription des peines de mort prononcées pour infractions contre la sûreté extérieure de l'Etat, commises entre le 9 mai 1940 et le 8 mai 1945, est abrogé.

24 avril 1975.

L. NAMECHE,
A. PARISIS,
L. DEFOSSET,
P.-H. GENDEBIEN,
A. VAN HOORICK,
Noëlla DINANT.